

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

Ι. Π. ΠΥΡΡΑ

Ἐτησία συνδρομὴ δραχ. ν. 3, προπληρωτέας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἔτους.

ΕΤΟΣ ΣΤ'.—Ἐν Ἀθήναις, 1 Ἰουνίου 1884.—ΑΡΙΘ. 7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἀποβολὴ τῶν μiasμάτων. — Περὶ συνάψεως καὶ μωττωτοῦ. — Χυμικὴ
ἐξέτασις ὕστων. — Ὅσα τῶν ἄκρων. — Ἐπήρεια Σελήνης. — Περὶ Ἐ-
φιάλτου, ἐμέτου, δυσπνοίας. — Συνταγολογία, περὶ βράσεως χόρτων. — Κα-
τασκευὴ ἀνιζέτης. — Παντοῖα. — Περὶ αὐτοχειρίας.

Α'. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ.

Ἀποβολὴ τῶν μiasμάτων καὶ ἄλλων περιττῶν
ὕλων ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου.

Αἱ πρὸς ἀποβολὴν ὁδοὶ εἰσὶ πολλαί, ὧν αἱ μὲν ἔχουσι διέξοδον,
αἱ δὲ οὐ. Αἱ ἔχουσαι διέξοδον καὶ αἱ μᾶλλον φυσικώτεραι εἰσὶ τέσ-
σαρες διὰ τοὺς ἀνδρας, καὶ πέντε διὰ τὰς γυναῖκας, δηλ. ἡ τῶν
πνευμόνων, ἡ τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἡ τοῦ δέρματος, ἡ τῶν
οὐροποιῶν ὀργάνων, εἰς δὲ τὰς γυναῖκας καὶ ἡ τῶν γεννητικῶν ὀρ-

γάνων. Τούτων αἱ τρεῖς πρῶται χρησιμεύουσι καὶ πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν ὑλῶν χρησίμων εἰς τὴν ζωὴν. Καὶ αἱ πέντε αὗται ὁδοὶ τῆς ἀποβολῆς συνεχόνται πρὸς ἀλλήλας, καὶ οὕτως ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῆς ἐπιφανείας τῆς τοῦ σώματος καλυπτούσης μεμβράνης, ἥτις ἐν γένει καλεῖται δέρμα, ὡς ἐν προηγουμένοις ἐλέχθη.

Καὶ ἡ μὲν διὰ τῶν πνευμόνων ἀποβολὴ γίνεται κατὰ πᾶσαν ἐκπνοήν, ὅτε μετὰ τοῦ ἐκπεμπομένου ἀέρος ἀποβάλλεται σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ποσὸν ἀτμῶν, ὡς γίνεται κατὰ δὴλον τὸν χειμῶνα, ὅταν ἡ ἐκπνοὴ προσκρούῃ ἐπὶ ὑέλου ψυχρᾶς ἐπιφανείας, καὶ σχηματίζεται χνοὺς ὑδατος· μετὰ τῶν ἀτμῶν τούτων συναποβάλλονται καὶ ὕλαι περιτταὶ καὶ μοχθηραὶ, ἐν αἷς καὶ ἀναρίθμητον πλῆθος ἀοράτων μικροζωιδίων, ὅπερ ἐβεβαιώθη διὰ πειράματος.

Πᾶς νοσῶν ἐξάγει διὰ τῆς ἐκπνοῆς μιάσματα νοσοποιὰ· τοῦτο δὴλον γίνεται, ἐὰν ἐν τῷ θαλάμῳ, ἐνθα διαμένει ὁ νοσῶν, τεθῇ ἄλλον ἀγγεῖον ἔχον ποσὸν θειικοῦ ὀξέος κεκαθαρισμένου. Μετὰ 12 ὥρας τὸ ὑγρὸν τοῦτο μελανίζει· τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὴν ἐν αὐτῷ καταστροφὴν μικροζωιδίων εὐρισκομένων ἐν τῷ ἀέρι, μεθ' οὗ κείται εἰς ἐπαφὴν ἢ ἐπιφάνειαν τοῦ θειικοῦ ὀξέος. Καὶ ἄλλως, ἐὰν ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ ἀρρώστου κρεμασθῇ σφαῖρα ὑελίνη πλήρης παγετοῦ, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς κατακρημνίζονται ἀτμοὶ, ὄντες ἐν τῷ ἀέρι· οἱ ἀτμοὶ οὗτοι ἔχουσι σμήνη μικροζωιδίων, τὰ ὁποῖα εἰσι μιασματικὴ ὕλη.

Ἡ δὲ διὰ τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος ἀποβολὴ τῶν περιττῶν καὶ μοχθηρῶν ὑλῶν γίνεται μετὰ τῶν κοπράνων, ἅπερ εἰσὶ τὰ ἐκ τῶν τροφῶν ὑπόλοιπα καὶ ἄχρηστα πρὸς θρέψιν τοῦ σώματος, καὶ τὰ ὁποῖα ὑρίστανται σῆψιν κατὰ τὴν ἐν τοῖς παχέσι ἐντέροις διαμονὴν των, καὶ οὕτως ἀποβάλλονται μετὰ ὕλης τινὸς βλεννώδους, ἐκκρινομένης ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐντέρων· ἐν τῇ ὕλῃ ταύτῃ ἐμπεριέχονται καὶ μικροζωιδία.

Ἡ δὲ διὰ τοῦ δέρματος ἀποβολὴ γίνεται διὰ τῶν πόρων αὐτοῦ ἀδιαλείπτως ὑπὸ ἀτμώδη κατάστασιν, ὡς καταφαίνεται, ἐὰν ἐπιτεθῇ ἡ παλάμη ἐπὶ ψυχρᾶς ἐπιφανείας ὑέλου, ἐνθα ἀναφαίνεται χνοὺς ὑγροῦ, ἀμαυρῶν τὴν ἐπιφάνειαν· ἡ τοιαύτη ἀένναος ἀποβολὴ διὰ τῶν πόρων τοῦ δέρματος καλεῖται ἀδηλος διαπνοὴ ἢ διαφύρσις, ἥτις, ὅταν γίνηται κατὰ μέγα ποσὸν, συμπυκνοῦται ἐπὶ τοῦ δέρματος, καὶ ἀποτελεῖ τὸν ἰδρώτα, ὅστις καὶ κατὰ Γαληνὸν ἀπᾶς μὲν ἰδρῶς περιττώματος τινὸς ἐκκρίσις ἐστίν· ὁ ἰδρῶς ἐνισχέει τὸ δέρμα, ἀποκαθίστησιν αὐτὸ εὐκαμπτον, καὶ δροσίζει, ἐνεκεν τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ θερμογόνου διὰ τῆς ἐξατμίσεως. Οἱ ἀτμοὶ τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, ἐξεταζόμενοι χυμικῶς, ἐμπεριέχουσιν ὕδωρ,

ὕλην περιττὴν καὶ μοχθηρὰν ὀργανικὴν, ἐν ᾗ εὐρίσκονται καὶ μικροζωιδία, ὀξικὸν δέξυ, χλωροῦχος καὶ φωσφοροῦχος σόδα καὶ πότασσα, ὀξειδίου σιδήρου, κατὰ τινὰς δὲ καὶ ἀνθρακικὸν δέξυ, καὶ ἄζωτον. Ὁ δὲ Κολλάρδος, λέγει, ὅτι τὸ μὲν ἀνθρακικὸν δέξυ διαφορεῖται, ὅταν τρώγῃ τις φυτικὴν ὕλην, τὸ δὲ ἄζωτον, ὅταν ζωϊκὴν. Κατὰ δὲ τὰς παρατηρήσεις φυσιολόγων τινῶν τὰ ἅλατα τῆς ἀδήλου διαπνοῆς ἐπαυξάνουσι, καθ' ὅσον τὸ οὖρον ἔχει ἥττον φωσφορικὸν δέξυ. Τὰ ἅλατα ταῦτα ἐκπεμπόμενα διὰ τῆς ἀδήλου διαπνοῆς προσκολλῶνται ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ ἀποτελεῖται τὸ ῥίπος, ὁ οἶσυπος κλπ., ὅστις ἀφαιρεῖται διὰ τῶν καθαρῶν ὑποκαμίσων ἢ διὰ τῶν λουτρῶν.

Τὸ ποσὸν ἐκάστης τῶν συστατικῶν τούτων διαφέρει κατὰ τὰς ἡλικίας, τὸ γένος, τὴν κρᾶσιν, τὴν ιδιοσυγκρασίαν κτλ. Εἰς τινὰς πλεονάζει τὸ ὀξικὸν δέξυ, ὡς συμβαίνει εἰς τινὰς νεάνιδας ἐν καιρῷ ἐμμήνων, ὧν ὁ ἰδρῶς ὀζει ὀξους· εἰς ἄλλους τὸ φωσφοροῦχον ἄλας, ὅτε ὁ ἰδρῶς παρέχει ἰδίαν βαρεῖαν ὁσμὴν· τινῶν τὰ ἐνδύματα χρωματίζονται μελανὰ διὰ τὸ περισσὸν τοῦ σιδήρου, κλπ. ἐν γένει ἡ συνήθης ὁσμὴ τοῦ ἰδρωτός προέρχεται ἐκ τοῦ πλεονάζοντος ἐν αὐτῷ συστατικοῦ, δι' ὅπερ καὶ ἐκ τῶν τροφῶν ἐπιγίγνεται ἰδία ὁσμὴ τῷ ἰδρωτί· αἱ δὲ ἔγκυοι γυναῖκες, καθ' Ἱπποκράτην, ἔχουσιν ὡσαύτως ἰδίαν ὁσμὴν. Ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος δὲν παρέχουσι τὴν αὐτὴν ὁσμὴν, τὸ αἷτιον εἶνε τοπικόν. Ἐνισχυοῦ μένει ὁ ἰδρῶς περισσότερον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, μὴ ἐξατμιζόμενος, καὶ ὑρίσεται ὡς ἐκ τούτου σῆψιν τινὰ ἰδίαν, ὡς γίνεται εἰς τοὺς ἰδρῶντας πόδας. Ὁ δὲ τῆς κεφαλῆς ἰδρῶς ὀζει ὀλιγώτερον τοῦ τοῦ ἄλλου σώματος, καὶ ἐνίοτε οὐκ ὀζει.

Ἐκτὸς τῶν ῥηθειῶν περιστάσεων ἡ ἀδηλος διαπνοὴ γίνεται ἀνίσως καὶ κατὰ τὴν ἀναπνοήν. Ὅταν γίνηται ἡ εἰσπνοὴ, ἡ ἐκπομπὴ ἐλαττοῦται, καὶ γίνεται ἀναισθησία τῶν πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος τριχοειδῶν ἀγγείων· διὰ τοῦτο αἱ νευραλγίαι प्राυνοῦνται ἐν τῇ εἰσπνοῇ, καὶ αὐτὸ τὸ κέντρομα μελίσεως ἐπὶ τοῦ δέρματος οὐδόλως πονεῖ ἐὰν ὁ πάσχων διατηρήσῃ τὴν εἰσπνοήν. Ὅταν γίνηται ἐκπνοὴ, ἡ διαφύρσις (ἡ ἐκπομπὴ) αὐξάνεται καὶ ἡ τοῦ δέρματος αἰσθητικότης εἶνε μέγαν.

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ

Περὶ τῶν σπόρων τοῦ σινάπεως (συναποσπόρου)

Πολλὰς χρησίμους καὶ ἐπωφελεῖς ιδιότητας ἔχει ὁ σιναπόσπορος. Οἱ σπόροι τοῦ σινάπεως εἰσὶ κατ' ἀρχὰς ἐρυθροί, εἰτα καθίσταν-

ται υπομέλανοι. Ἐκ τῆς ἀποσταλλάξεως δι' ἄμβικος (λαμπίκου) ἐξάγονται δύο εἶδη ἐλαίων, ἔμμονον καὶ ἄλλο πτητικὸν καυστικώτατον. Τὸ ἐλαίον τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἐν τοῖς σπόροις, ἀλλὰ γεννᾶται ἅμα ἐνωθῶσιν οἱ λειοτετριμμένοι σπόροι μετὰ τοῦ ὕδατος. Διαχύνει δὲ τὸ ἐλαίον τοῦτο καυστικωτάτους ἀτμούς, οἵτινες σφόδρα προσβάλλουσι τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐν μέρει τοῦ ἐλαίου τούτου ἐνούμενον μετὰ 20 μερῶν οἶνοπνεύματος ἀποτελεῖ μίγμα, τὸ ὁποῖον ἐπαλειφώμενον ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐπιφέρει τάχιστα ἰσχυρὸν ἐρεθισμόν.

Ὁ παρ' ἡμῖν σιναπόσπορος ἔχει ὑπομέλαν χρῶμα καὶ εἶνε ὁ καταλληλότερος λειοτετριμένος πρὸς σιναπισμούς. (ἴδε Φοῖβον ἔτος Γ'. 140.)

Ἐάν ἐκ τῶν κόκκων τοῦ σινάπεως ἀφαιρεθῇ διὰ μηχανισμοῦ τὸ περιχύλισμα (ὁ φλοιὸς) καὶ λειοτριβῶσιν οἱ σπόροι, ἡ κόνις γίνεται κιτρίνη. Διὰ τῆς τοιαύτης κόνεως ἰατρός τις ἐν Παρισίοις ἐθεράπευεν ἐπιτυχῶς πολλὰ νοσήματα τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει σιναπόσπορος λευκός, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ποιότητα τὴν αὐτὴν μετὰ τοῦ μέλανος· ἡ κόνις τούτου ἀναμιγνύσασθαι μετὰ ὕδατος μεταβάλλεται μετὰ τινος ὥρας εἰς σηπτικὴν κατάστασιν, ἐν ᾗ ἢ ἐκ τῶν σπόρων τοῦ μέλανος σινάπεως διατηρεῖται ἐπὶ πολὺ ἀμετάβλητος. Οἱ κόκκοι τοῦ λευκοῦ σινάπεως εἰσὶ διπλασίως μεγαλείτεροι τῶν τοῦ μέλανος, ἔχουσι δὲ τὴν ιδιότητα νὰ ἐπιφέρωσι καθαρτικὴν ἐνέργειαν, ἐάν τις λάβῃ ἐκ τούτου ἕν κωτάλιον μεγάλον πρὸ τοῦ φαγητοῦ, ἢ τὸ ἐσπέρας ἐν ὕπνῳ μετὰ ὕδατος, τὸνίζει τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα, καὶ φέρει ὄρεξιν χωρὶς ἐρεθισμόν τινα, καὶ δύναται τις ἐπὶ μῆνα λαμβάνειν οὕτω.

Χυμικῶς ἐξετιζόμενος ὁ σιναπόσπορος ἐμπεριέχει σημαντικὰ συστατικά. Ἐκτὸς τῶν δύο ρηθέντων ἐλαίων ἐμπεριέχει θείον, φώσφορον, ἄζωτον, λεύκωμα καὶ πολλὴν ὕλην μυξώδη. Τούτων ἕνεκεν ὁ σιναπόσπορος τρωγόμενος μετὰ φαγητοῦ ὡς καρύκευμα, καὶ μάλιστα μετὰ κρέατος βραστοῦ ἢ ψητοῦ, παρέχει μεγάλην ὠφέλειαν. Ὑποστηρίζει τὴν ζωικὴν δύναμιν διὰ τοῦ φωσφόρου, καταστρέφει τὰ ἐν τῷ διοργανισμῷ μιάσματα καὶ καθαρίζει τὸ αἷμα διὰ τοῦ θείου· αὐξάνει τὴν θρεπτικὴν δύναμιν καὶ ἐπιφέρει ὄρεξιν πρὸς βρῶσιν διὰ τοῦ ἄζωτου.

Διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχαίας ἐποχῆς ἐκ τοῦ σιναποσπόρου κατεσκευάζετο καρύκευμα, τὸ ὁποῖον καλεῖται μυττωτὸν, κοινῶς μυστάρδα, ἐκ τῆς λατινικῆς λέξεως *mutum* καὶ *ardens*· διότι τότε κατεσκευάζετο τὸ μυττωτὸν ἐκ γλεύκους, ὄξους καὶ λειοτετριμένων σπόρωνσιν ἁπλῶς, ὠνομάσθη δὲ μυττωτόν· διότι γεγόμενον πα-

ρέχει συστολὰς εἰς τὴν μύτην, αἵτινες παύουσιν, ἅμα ὁσφρανθῇ τις ἄρτον. Ἦδη κατασκευάζεται διαφόροις τρόποις. Ὁ προχειρότερος εἶνε οὗτος.

Λάβε μίαν κωτάλιαν ζαχαρέως τετριμμένης, θέσον ἐντὸς πηλίνου ἢ ὑαλίνου ἀγγείου πλατυστόμου, πρόσθετες κωτάλιαν ὄξους καὶ ποσὸν ἀρκετὸν ζωμοῦ κρέατος, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου ἀπλοῦ ὕδατος· ἀνακάτωσον, εἰτα πρόσθετες κατ' ὀλίγον λειοτετριμένους σπόρους σινάπεως, ἀνακάτωνον ἕως οὗ γείνη τὸ μίγμα πολτώδες, παμάτωσον καλῶς, καὶ χρῶ.

Κατασκευάζεται μυττωτὸν καὶ κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους ὑπὸ διάφορα ὀνόματα. Προσθέτουσιν ὕλας ἀρωματικάς, πείροδον, κ.λ.π. πρὸς τὴν καλὴν ποιότητα τοῦ μυττωτοῦ πρέπει ὁ σιναπόσπορος νὰ ᾔη ἀπὸ λεπτοτάτην κόνιν. Ἀφ' οὗ ἐν ἰγδίῳ κοπανισθῇ καλῶς, κοσκινίζεται διὰ κρησάρας· ἡ τοιαύτη κόνις εἶνε κιτρίνη, διότι τὸ περισπέρμιον (ὁ φλοιὸς) τῶν σπόρων, ὅστις εἶνε ὑπομέλας, μένει ἐν τῇ κρησάρᾳ· διὰ τοῦτο καὶ ἡ πωλουμένη ἐν ἐμπορίᾳ κόνις σιναποσπόρου εἶνε κιτρίνη. Ἐνίοτε οἱ ἐμπορευόμενοι ἀρχικῶς τὴν κόνιν ταύτην νοθεύουσι διὰ κόνεως λευκοῦ σιναποσπόρου, καὶ τότε τὸ ἐκ ταύτης μυττωτὸν μεταβάλλεται διὰ τοῦ χρόνου, καὶ γίνεται ἄχρηστος καὶ ἐπιβλαβὲς τῇ ὑγιείᾳ. Νοθεύεται δὲ καὶ διὰ τινος ῥίζης καυστικῆς βοτάνου τινός, καὶ τότε πάλιν τὸ ἐκ ταύτης μυττωτὸν εἶνε ἀνωφελές.

Ἡ κόνις τοῦ σιναποσπόρου χρησιμεύει καὶ πρὸς θεραπείαν νόσων ἐσωτερικῶς λαμβανομένην. Οἱ χωρικοὶ θεραπεύουσι τὸν διαλείποντα πυρετὸν λαμβάνοντες ἅμα ἀρχίσει τὸ ῥίγος μίαν κωτάλιαν μικρὰν ταύτης μετὰ ποσοῦ τινος ῥώμης (ῥουμίου) καὶ πίνουσι διὰ μιᾶς. Καὶ ἰατροὶ ἐπιτυχῶς μετεχειρίσθησαν τὴν κόνιν τοῦ σιναποσπόρου ἠνωμένην μετὰ κόνεως φλοιοῦ κίνας κατὰ τοῦ χρόνου διαλείποντος πυρετοῦ, κατὰ τῆς χλωρώσεως, κατὰ τῆς ὑδρωπικίας, κατὰ τῆς δυσπεψίας, κατὰ τῆς ἐπιμάνου δυσκοιλιότητος, κλπ.

Γ'. ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

(Γνωθὶ σαυτὸν)

Χυμικὴ ἐξέτασις τῶν ὀστέων

Τὰ ὀστᾶ συνίστανται ἐν γένει ἐκ δύο εἰδῶν· ἐξ ὕλης ὀργανικῆς, καὶ ἐξ ἀνόργανου, ἥτις εἶνε τίτανος.

Ἐάν ὀστοῦν τεθῇ ἐντὸς νιτρικοῦ ὀξέος ὕδατος, ἡ ἀνόργανος ὕλη,

ήτοι ή τίτανος, διαλύεται, και καθίσταται τὸ ὁστοῦν εὐκαμπτον και ἐλαφρόν, ὡς χόνδρος, διατηρεῖ ὅμως τὸ σχῆμα και τὸν ὄγκον.

Ἐάν ὁστοῦν τεθῇ ἐντὸς ἀγγείου μετὰ ὕδατος καλῶς πεφραγμένου, και βράση καλῶς, διαλύεται ή πηκτὴ ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἥτις ἐν ἀνάγκῃ χρησιμεύει εἰς τροφήν.

Ἐάν ὁστοῦν τεθῇ ἐπὶ πυρὸς, ή μὲν ὀργανικὴ ὕλη καταστρέφεται, και μένει σῶμα στερεόν, διατηροῦν τὸ σχῆμα και τὸν ὄγκον, ὃν εἶχεν ἐξ ἀρχῆς· γίνεται ὅμως πολὺ ἐλαφρότερον, και διὰ μικρᾶς δυνάμεως συντρίβεται.

Ἐάν ὅμως ἐπὶ πολὺν καιρὸν π. ρακτωθῇ, καθίσταται στερεὸν ὑαλῶδες. (x)

(α) Ὅταν ὁ Βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Ἰωαννῖνος ἡγχαλώτισε νικητὴς ἐν μάχῃ τὸν Βεδουῖνον αὐτοκράτορα σταυροφόρον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐφυλάκισε τοῦτον τὸ 1204 μ. χ. ἐπὶ δύο ἔτη, και διετήρει ἐν στενῷ περιορισμῷ ἐν ὑπογείῳ. Οὕτως ἔχων ὁ Βεδουῖνος, οὐδένα ἄλλον ἐβλεπε παρὰ μόνον τὸν δεσμοφύλακα και τὴν Βασίλισσαν, τὴν σύζυγον τοῦ Ἰωαννῖνου, ἥτις μετέβαινε πρὸς ἐπίσκεψίν του λόγφ εὐαγγελικῷ χάριν εὐσπλαγχνίας. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ἐκφράζει εἰς τὸν φυλακισμένον τὸν ἑρωτὰ της·

«Δύνασαι, τῷ λέγει, ἄνευ λύτρων και ἄνευ θυσίας τινὸς νὰ ἐλευθερώσῃς δύο πρόσωπα. Καὶ ποῖα εἶναι αὐτά; εἶπεν ὁ Βεδουῖνος. Σὺ καὶ ἐγὼ, εἶπεν αὕτη. Ἐάν θέλῃς νὰ με λάβῃς σύζυγόν σου, θέλω μὲν ἀμφοτέροι ἐλευθερωθῇ. Ἀφήσωμεν εἰς τὴν Ἰωαννῖνον τὴν ἀθλίαν αὐτοκρατορίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥτις οὐ δύναται πλεῖν νὰ ἀνθῇ, και ἐπίστρεψον μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ Κράτος σου, θέλω σοὶ παρέξει τὰ μέσα».

Ὁ Βεδουῖνος ἐποίησεν αὐτῇ τὴν παρατήρησιν, ὅτι τοιαύτη πράξις εἶνε μισητὴ και παρὰ τοῖς ἀνθρώποις και παρὰ τῷ Θεῷ· ἀλλ' ή παράφορος γυνὴ ἀπελπισθεῖσα ἐμελέτησε τὴν καταστροφὴν τοῦ Βεδουῖνου ὡς ή γυνὴ του Πεντεφρῆ κατὰ τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ ή Σθεναιβοια διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν διέβαλε τὸν Βελλεροφόντην εἰς τὸν Προῖτον, πρὸς ὃν εἶπε.

«Τεθναίης, ὦ Προῖτ', ή κατὰνε Βελλεροφόντην,

ὅς μ' ἐβλε φιλότῃται μιν γήμενοι, οὐκ ἐθέλῃσῃ» (Ὁμ. Ἰλ. Ζ 115).

Διαβάλλει τὸν ἀτυχῇ Βεδουῖνον εἰς τὸν σκληρὸν σύζυγόν της Ἰωαννῖνον, καταγγέλλουσα ὅτι ὁ φυλακισμένος ἐτόλμησε νὰ πράξῃ ἐπ' αὐτῆς ἐγκλημα, καὶ ἀπαιτεῖ τὸν θάνατόν του. Ὁ τύραννος βούλγαρος ἐξηγριώθη σφόδρα, και διέταξε τὸν θάνατον τοῦ Βεδουῖνου διὰ

Ἐάν ὁστοῦν τεθῇ ὑπὸ τὴν ἀτμοσφαῖραν μετὰ ὑγρασίας, καταστρέφεται ή πηκτὴ διὰ τοῦ χρόνου και μένει ή τιτανώδης ὕλη.

Ἐάν ὅλον τὸ σῶμα καὶ ἀποτεφρωθῇ, ή κόνις αὐτοῦ χυμικῶς ἀναλυομένη ἐμπεριέχει φῶσφορικὴν τίτανον, ἀνθρακικὴν τίτανον, σιλικικὴν τίτανον, φῶσφορικὴν μαγνησίαν, σόαν και ὑδροχλωρικὴν σόδαν.

Ἐάν ἀναλυθῇ κόνις γῆς, ἐμπεριέχει και αὕτη τ' αὐτὰ σχεδὸν χημικὰ συστατικά. Γῆ εἰ και εἰς γῆν ἀπελεύτη, εἶπεν ὁ Θεός! Τὰ συστατικά τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ τάφῳ μεταβάλλονται εἰς γῆν, ἐξ ἧς ἐγένοντο, και εἰς ταύτην ἐπαέρχονται. Ὁσημέραι ή γῆ, ἣν πατῶμεν ἀποτελεῖται ἐκ τῶν συστατικῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, και διὰ τῶν αἰώνων ἔσεται ὅλως ἐκ τῆς κόνεως τῶν ἀποθανόντων.

Κάτω κῶλα, πόδες.

Ἐκαστος ποὺς ὁποτελεῖται ἐκ 3 μερῶν ὡς και ή χεῖρ· τὸ μηρικὸν ὁστοῦν, τὰ τῆς κνήμης και τὰ τοῦ κυρίως ποδός.

Ἐκαστος ποὺς ἔχει ἀνὰ ἐν μηρικὸν ὁστοῦν, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ μακρότερον και παχύτερον πάντων τῶν ἄλλων ὁστών. Εἶνε κυρτὸν πρὸς τὰ ἐμπρὸς, και ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὰς γυναῖκας, εἰς τὰς ὁποίας και ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων περισσότερον τῶν τοῦ ἀνδρός· ὑπόκειται περισσότερον εἰς τὸ κάταγμα, ὡς και τὸ βραχιόνιον.

Τὸ μηρικὸν ὁστοῦν εἶνε ἀμφοικέφαλον, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τοῦ παρὰκειμένου σχήματος· ή ἀνω κεφαλὴ ἐμφαλεῖται ἐντὸς τῆς κοτύλης τοῦ ἰσχίου ὁστοῦ τῆς λεκάνης. Ἡ κάτω κεφαλὴ συνδέεται μετὰ τῶν ὁστών τῆς κνήμης.

Τὸ μηρικὸν ὁστοῦν, ὡς και τὰ πλεῖστα ἐπιμήκη ὅστ' α, ἐσωτερικῶς ἐ-

τοῦ σκληροτέρου τρόπου ἐνώπιον τοῦ ἀπέκλιναν πρῶτον τὰς χεῖρας, εἰτα τοὺς πόδας, και ζῶντα ἐπὶ ἔρριψαν ἐντὸς λάκκου ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἐνθα ἐπέζησε τρεῖς ἡμέρας, καθ' ἃς τὰ σαρκοβόρα πτηνὰ ἀπέσπων τοὺς ὀφθαλμοὺς και τὰς σάρκας του.

Ἐτι σκληρότερος τῶν γυνῶν και τῶν θηρίων ὁ Βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων ἔλαβε τὸ κρανίον τοῦ θύματος του και ἔδωκε και ἐπυράκτωσαν αὐτὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον ὥστε κατέστη ὑαλῶδες, και διὰ τούτου ἔπινε κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐορτὰς πρὸς χορεσμόν τοῦ θηριώδους μίσους και τῆς βαρβάρου συμπεριφορᾶς του. Ἐκδίκησις και ἡδονὴ βαρβαροτάτη.

χει. σωληνοειδῇ κοιλότητι, ἔνθα εὐρίσκεται λιπαρὰ ὕλη, καλουμένη **μυελός**. ὁ μυελός οὗτος δὲν ἔχει νεῦρα οὔτε πονεῖ· εὐρίσκεται ὅμως περιεκαλυμμένος ὑπὸ λεπτοτάτης μεμβράνης, ἐχούσης πολλὰ νεῦρα καὶ ἀγγεῖα καὶ οὖσης πολὺ εὐαισθήτου πρὸς πόνους. Καὶ αὕτη ἡ ὕλη τοῦ ὁστού δὲν πονεῖ κοπτομένη· πονεῖ δὲ τὸ περιόστεον, ὅπερ ὡσαύτως ἀποτελεῖται ἐκ λεπτοτάτης μεμβράνης ἐχούσης νεῦρα καὶ ἀγγεῖα. Ἀγνωστον εἰσέτι εἶναι πρὸς τί χρησιμεύει εἰς τὸν διοργανισμόν ὁ μυελός τῶν ὁστέων.

Ἡ ἐσωτερικὴ κενότης τῶν μακρῶν ὁστέων καὶ τῶν μηρικῶν χρησιμεύει ὅπως καθίσταται τὸ ὁστούν ἰσχυρότερον καὶ ἀντέχει εἰς πίεσιν καὶ βάρος περισσότερον. Γνωστὸν εἶναι ἐκ τῆς φυσικῆς ὅτι ἐὰν ἐκ δύο ἐπιμήκων ἴσων κατὰ βάρος καὶ μήκος σωμάτων τὸ ἓν ᾖ κενὸν ἐσωτερικῶς σωληνοειδῶς, ὅπερ ἔχει καὶ πᾶχος περισσότερον τοῦ ἄλλου, τοῦ μὴ κενοῦ, τὸ δὲ κενὸν ἀντέχει εἰς βάρος ἢ πίεσιν πολὺ περισσότερον τοῦ ἄλλου.

Τὰ μηρικὰ ὁστά ὡς καὶ πάντα τὰ ἐπιμήκη εἰς τὰ ἄκρα εἰσὶ σπογγώδη, καὶ ἐντὸς τῶν πόρων ἔχουσιν ὕλην λιπαρὰν ὡς τοῦ μυελοῦ (τὸ μελοῦδι).

Ἡ ὕλη αὕτη ὡς καὶ ὁ μυελός εἶναι ἐπιζήτητα εἰς τὴν μαγειρικὴν· διότι καθιστῶσι καὶ ζωμὸν καὶ φαγητὸν νοστιμώτερα· διὰ τοῦτο οἱ καλῶς

μαγειρεύοντες συνθλῶσι τὰ τοιαῦτα ὁστά καὶ οὕτω τὰ βράουσιν πρὸς ἐξαγωγήν τῆς ὕλης ταύτης. Τὸ μέσον τῶν τοιούτων ὁστέων ἀποτελεῖται ἐξ ὕλης πυκνῆς στερεᾶς.

Τὰ τῆς **κνήμης** ὁστά εἰσὶ δύο: τὸ ἰδίως **κνημικὸν** καὶ ἡ **περόνη**, κειμένη πρὸς τὰ ἔξω. Τὰ κάτω ἄκρα αὐτῶν ἀποτελοῦσι τοὺς σφυροὺς. Ἐπὶ τοῦ γόνατος κεῖται ἡ **ἐπιγονατίς**.

Ποῦς.—Ἀποτελεῖται ἐκ 3 μερῶν: ἐκ τοῦ **ταρσοῦ**, τοῦ **μεταταρσίου** καὶ τῶν **δακτυλίων**.

Ταρσός.—Ἐχει 6 ὁστά: τὴν **πτέρυην**, τὸν **ἀστράγαλον**, τὸν **κυβοειδῆ**, τὸν **σκαφοειδῆ**, καὶ 3 **σφηνοειδῆ**. Τὸ μείζον εἶναι τὸ τῆς πτέρνης, μετὰ τοῦτο ἔρχεται ὁ ἀστράγαλος.

Μετατάρσιον.—Ἐχει 5 ὁστά, ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ τοῦ μετακαρπίου τῆς χειρὸς· εἰσὶ καὶ ταῦτα ὡς ἐκεῖνα ἐπιμήκη.

μηρικὸν ὁστ. ὅν

Φάλαγγες.—Ἀποτελοῦνται ἐκ 14 ὁστέων, τὰ ὅποια εἰσὶν ὡς τὰ τῆς χειρὸς.

Οἱ πόδες τῆς γυναικὸς εἰσὶ μικρότεροι τῶν τοῦ ἀνδρός.

Ἐκτὸς ὅλων τῶν ὁστέων ἀνεφέραμεν, εἰσὶ καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ ὁστά. Κεῖνται ἐπὶ τῶν χόνδρων τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς, καὶ τῶν ἀρθρώσεων· χρησιμεύουσι δὲ πρὸς αὐξησιν τῆς δυνάμεως τῶν μυῶν καὶ τῶν τενόντων.

Ἰπάρχουσι προσέτι καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ ὁστά, εὐρισκόμενα ἐνίοτε μεταξὺ τῶν ῥαφῶν τοῦ κρανίου, καλούμενα **Βυρμιένια**· διότι ταῦτα ἀνεκάλυψεν ὁ Βύρμιος ἐκ Κοπενάγης.

Εἰς τὰ μικρὰ ἔμβρυα αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες εἰσὶ μικρότερα τοῦ θέντος. Τὸ στήθος καὶ ἡ κοιλία μεγάλα, καὶ ἡ λεκάνη μικρά. Περὶ ἀναλογίας μεταξὺ τῶν ὁστέων κατὰ τῆς ἡλικίας ἴδε Συνέκδημον Ἱατροδικαστικὴν Τ. Γ. σελ. 226.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη καλεῖται **βρέγμα** τὸ μέρος τοῦ μετοπικοῦ ὁστέος, τὸ ὁποῖον καλύπτεται ἐκ τριῶν· λέγεται καὶ **ὑπερογενές**· διότι ὁστεοποιεῖται τελευταῖον τῶν ἐν τῷ σώματι ὁστέων. Τὸ δὲ ὀπισθεν ὁστού τοῦ κρανίου, τὸ καλυπτόμενον ἐκ τῶν τριῶν καλεῖται **ἰνίου**. Τὸ δὲ μέσον τὸ μεταξὺ ἰνίου καὶ βρέγματος ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ ραφῆς τῶν πλαγίων ὁστέων καλεῖται **κορυφή**.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἐπήρεια τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τοῦ ὄγκου αὐτῆς.

Τὸ πρὸς τὴν γῆν ἐγγύτερον, οὐράνιον σῶμα εἶναι ἡ σελήνη, ἥτις εἶναι μικρότερα τῆς γῆς σχεδὸν πεντηκοντάκις, καὶ ἀπέχει κατὰ τὴν περίγειον θέσιν ταύτης 91,400 λεύγας καὶ 103,000 κατὰ τὴν ἀπόγειον· διότι περιστρέφεται περὶ τὴν γῆν ἐλλειψοειδῶς, κειμένης τῆς γῆς ἐπὶ μιᾷ τῶν ἐστίων τῆς ἐλλείψεως. Οὕτως ἡ σελήνη ὅτε μὲν εὐρίσκεται ἐγγύτερον ὅτε δὲ ἀπώτερον τῆς γῆς.

Ἐκ τῆς τριαύτης θέσεως τῆς σελήνης πρὸς τὴν γῆν ἐπιγίγνεται μείζων καὶ καταφανέστερα ἡ ἐπήρεια αὐτῆς, ἥτις γίνεται διὰ τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἐθηκεν εἰς ὅλα τὰ οὐράνια σώματα ὁ θεός, ὅπως μετ' ἀναλόγου ἀπωθητικῆς δυνάμεως διατηρῶνται ἐν ἁρμονίᾳ μεταξὺ τῶν. Κατὰ τὸν θεὸν τοῦτον νόμον καὶ ἡ Σελήνη ἐγγυτέρα πρὸς τὴν γῆν οὕσα ἔλκει καὶ ἔλκεται παρὰ ταύτης ἀμοιβαίως κατὰ τὸν ὄγκον ἑκατέρων. Ἡ δὲ ἑλξὶς αὕτη τῆς

Σελήνης ἐπὶ τὴν Γῆν εἶνε μεγαλειτέρα καὶ αὐτῆς τῆς ἑλξείως τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τὴν γῆν, ὅστις εἶνε παμμέγιστος, ἀλλ' ἰπέχει καὶ πάρα πολὺ ἐκ τῆς γῆς.

Ἡ δύναμις τῆς ἑλξείως τῆς Σελήνης ἐπὶ τὴν γῆν, παραβαλλομένη πρὸς τὴν τοῦ Ἡλίου, εἶνε ὡς τὸ 3 πρὸς τὸ 1, ἥτοι τριπλασία τῆς τοῦ Ἡλίου.

Ἡ ἑλξίς αὕτη τῆς Σελήνης ἐπὶ τὴν Γῆν γίνεται κατὰ δὴλος ἐπὶ τῶν ὑδάτων, τὰ ὅποια ὡς εὐρροα καὶ εὐκίνητα ἐλκόμενα παρὰ τῆς Σελήνης, ὅταν αὕτη εὑρίσκεται ὑπεράνω τούτων, ἀνυψοῦνται συρρέοντα πρὸς ταύτην, καὶ οὕτω παράγεται τὸ φαινόμενον, τὸ ὅποιον καλεῖται παλίρροια, τῆς ὁποίας χαρακτηρ εἶνε ἡ ἀνύψωσις καὶ ταπεινώσις τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἐφ' οὗ ὑπέρκειται ἡ Σελήνη. Καὶ ἡ μὲν συρροή τοῦ ὕδατος πρὸς ἀνύψωσιν καλεῖται ἀνάρροια, ἡ δὲ ταπεινώσις καλεῖται ἀμπωτις. Γίνεται δὲ τὸ φαινόμενον εἰς 24 ὥρας καὶ 50 λεπτά, ὅπερ ἐστὶν ὁ χρόνος τῆς Σεληνιακῆς ἡμέρας, δις τῆς ἡμέρας ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως, κατὰ 6 ὥρας πρὸς τὴν ἀνύψωσιν τῶν ὑδάτων, καὶ 6 πρὸς τὴν κατὰ βασιν ἢ ὀπισθοδρόμωσιν. Οὕτως ἡ παλίρροια γίνεται ἀρχήτερα εἰς τ' ἀνατολικά καὶ βραδύτερον εἰς τὰ δυτικά μέρη τῆς Γῆς, κατὰ τὸν δρόμον τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τῆς σελήνης. Γίνεται μείζων κατὰ τὴν νέαν σελήνην, καὶ κατὰ τὴν παντέληνον, διότι ἐνεργεῖ τότε καὶ ἡ ἑλξίς τοῦ ἡλίου, κειμένης τῆς σελήνης ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας γραμμῆς· μικροτέρα δὲ κατὰ τὸν πρῶτον καὶ τελευταῖον τετραγωνισμόν. Γίνεται ἔτι μείζων κατὰ τὰς ἰσημερίας.

Πάντα ταῦτα ἐξηγοῦνται φυσικῶς κατὰ τοὺς κανόνας τῆς δυναμικῆς. Σημειωτέον ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα οὐδόλως γίνονται ἀκριβῶς, ὅτε ἡ σελήνη κεῖται ἐπὶ τῶν κατακορύφων σημείων, ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον· διότι ἀπαιτεῖται καιρὸς, μέχρις οὗ διαδοθῇ ἡ ἐλκτική δύναμις ἐκ τῆς Σελήνης ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἵνα λάβῃ τοῦτο ὄρμην πρὸς συσώρευσιν.

Φαινόμενά τινα ἀναγόμενα εἰς παλίρροϊαν ἀναφαίνονται καὶ εἰς πηγὰς ὑδάτων καὶ εἰς φρέατα, ὧν αὖξουσιν καὶ ἀναβαινοκαταβαίνουνσι τὰ ὕδατα κατὰ τὰς φάσεις τῆς Σελήνης· καὶ οἱ ἀρχαῖοι καὶ οἱ νεώτεροι πολλὰ τοιαῦτα ἀναφέρουσιν. Ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὰ θαυμάσια, ὁ Στράβων, ὁ Πλίνιος κλπ.

Οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀριστοτέλους ἔτι ἠγνοοῦν ὅτι αἰτία τῆς παλίρροϊας ἦτον ἡ Σελήνη. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέδιδε ταύτην τῇ ἡλίῳ· ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν ἐξήγησιν θεωρῶν ἀνεπαρκῆ, ἐπεζητεῖ τὴν ἐξήγησιν εἰς τὴν ἐπήρειαν τῆς σελήνης· λέγεται ὅτι μεταβάς εἰς Χαλκίδα ὅπως ἐκεῖ διαμείνῃ καὶ ἀποφύγῃ τὴν κατ' αὐτοῦ κατὰ

φορὰν τῶν Ἀθηναίων, εἴτινες προσῆψαν καὶ αὐτῷ κατηγορίαν ἐπ' ἀσεβείᾳ, ἐνησχολήθη πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐν τῷ Εὐρίπῳ παλιρροίας, ἀλλὰ μὴ δυνήθεις ἐξηγεῖσθαι εὐμυνῶς τὸ φαινόμενον τοῦτο, καὶ ἀπελπισθεὶς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν εἰπὼν, ὅς με καταπίῃ ὁ Εὐρίππος, ἀφ' οὗ δὲν δύναμαι νῆ ἐννοήσω αὐτόν. Τινὲς λέγουσιν ὅτι ἀπέθανεν ἐκ κωλικῆς διαθέσεως. Διεξοδικώτερον περὶ παλιρροίας ἰδὲ φυσικὴν ἐκδ. Β'.

Δ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Περὶ Ὠφιάλτου

Καλεῖται καὶ *πυιγαλίων* καὶ ἐπιβολή, κοινῶς μῶρα· εἶνε εἶδος ὄνειρου δεινοῦ, παρέχοντος βάρος ἀνυπόφορον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τοῦ στομάχου μετὰ ἀνικανότητος πρὸς τὸ ἐμῖλιν καὶ κινεῖσθαι καὶ ἀναπνεῖν.

Τὰ αἴτια εἰσὶ α'. ὑπερπλήρωσις τοῦ στομάχου καὶ δυσπεψία· β'. κακὴ θέσις τοῦ σώματος· ἐν ὕπνῳ· γ'. αἱ ἡθικαὶ ταραχαί, καὶ αἱ μεγάλαι διανοητικαὶ ἐργασίαι, καὶ δ'. τὰ νευρικὰ πάθη.

Ἡ θεραπεία γίνεται διὰ τῆς ἄρσεως τῶν αἰτίων, καὶ διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Τὸ πάθος τοῦτο εἶνε ἀκίνδυνον. Διεξοδικώτερον ἰδὲ Συνεκδ. ὕγιεινὴν ἐκδ. Β'. σελ. 527.

Περὶ ἐμετοῦ.

Ἐνίοτε ἐπέρχεται ἐμετὸς ἕνεκεν δυσπεψίας καὶ πολυποσίας, ἢ ἐκ θαλασσίας ταραχῆς· ἐὰν προσέρχηται ἐκ δυσπεψίας καὶ πολυποσίας εἶνε ἀκίνδυνος, καὶ καταπαύει, ἀφ' οὗ ἐκκινωθῇ ὁ στόμαχος διὰ πόσεως ψυχροῦ καὶ ἡρωματισμένου ὕδατος μετὰ τινῶν σταγμάτων 10 ἕως 15 λαοιδάνου σίνδεναι καὶ ἰσαριθμίων θ. αἰθέρος, ἡσυχάζοντος τοῦ πάσχοντος. Ἐὰν ἐκ θαλασσίας ταραχῆς· δυσχερῶς καταπαύει, καὶ οὐδὲν φάρμακον εἰσέτι ἀσφαλῶς ἐπέτυχεν· ἡ ἀκίνησις καὶ ἡ ὑπὲρ θέσις τοῦ σώματος, τῆς κεφαλῆς οὔσης πρὸς τὴν πύμνην συνήθως προφυλάττουσιν.

Ἐνίοτε ὅμως ὁ ἐμετὸς ὁποτελεῖ σύμπτωμα νόσου, καὶ τότε ἀνάγκη τῆς παρουσίας ἱατροῦ.

Περὶ αἰφνυδίας δυσπνοίας

Συμβαίνει ἐνίοτε αἰφνης δύσπνοια. Ὁ πάσχων μένει καθεζόμενος, καὶ δυσχερῶς ἀναπνέει. Τὰ συνηθέστερα αἷτια εἰσὶ τέσσαρα.

Α'. Ἐνεκεν ἐξάψεως τοῦ ἄσθματος· θεραπεύεται ὡς τὸ ἄσθμα· ἰδὲ περὶ ἄσματος Φοῖβον ἔτους Δ'. σελ. 142 καὶ 167

Β'. Ἐνεκεν ὑστερισμοῦ, θεραπεύεται ὡς ὁ ὑστερισμὸς· (ἴδε περὶ ὑστερισμῶν Φοῖβον ἔτους Α'. σελ. 156),

Γ'. Ἐνεκεν συμφορῆσεως αἵματος εἰς τοὺς πνεύμονας, τοῦτο ἐπέρχεται εἰς τοὺς αἱματώδεις, ρωμαλαίους, πολυφάγους, καὶ τρεφομένους ἐκ πολὺ ὀρεπτικῶν τροφῶν, εἰς τοὺς οἰνοπότας, οἵτινες πολὺ θερμαίνονται. Θεραπεύεται διὰ τῆς φλεβοτομίας τοῦ βραχίονος, ἥτις ἐν ἀνάγκῃ ἐπαναλαμβάνεται, διὰ κλύσματος καθαρικοῦ, διὰ ποτῶν δροσιστικῶν, κλπ.

Δ'. Ἐνεκεν μεγάλης ἀτονίας καὶ ἀδυναμίας, καὶ κράσεως λεμφοειδούς· ὠρελοῦσι τὰ ἀρωματικά καὶ τονικά ποτά· σιναπισμοὶ ἐπὶ τῶν μηρῶν καὶ ποδῶν κλπ.

Ε'. Ἐνεκεν παθήσεως τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας, καθ' ὧν ἡ παρουσία ἱατροῦ ἀναπόφευκτος.

Δυσπνοια γίνεται καὶ ἐκ τῆς χρήσεως τινῶν ἱατρικῶν· (ἴδε Συνεδ. ἱατροδικαστικὴν Τ. Β'. σελ. 263).

Ε' ΣΥΝΤΑΓΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

»Ὁ Ἱατρός ὀρεῖ τὰ δεινὰ, θιγγάνει τε αἰδαν,
καὶ ἐπ' ἄλλοις συμπερῆσι ἰδίας καρπούται λύπαι·
[Ἱπποκράτης π. φ. σῶν]

Ὁ Ἱατρός, ὁ ὅποιος μόνος γνωρίζει τὸν σκοπὸν τῆς συνταγῆς, ὀφείλει νὰ ὑποδεικνύῃ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱατρικοῦ, ἄλλως ἐνδέχεται ὁ φαρμακοποιὸς νὰ μὴ προσέξῃ, καὶ τότε δεινὰ γίνονται εἰς τὸν ἀσθενῆ. π. χ. ὅταν γράφῃ θειϊκὴν κινίνην μετὰ θειϊκοῦ σιδήρου διαλελυμένην ἐν τῷ ὕδατι διὰ θειϊκοῦ ὀξέος, ὀφείλει νὰ ὑποδείξῃ ἐν τῇ συνταγῇ ὅτι ἐν πρώτοις πρέπει ὁ φαρμακοποιὸς νὰ ἐνώσῃ ἀμφοτέρω τὰ φάρμακα ἐν ἰγδίῳ οὐχὶ μεταλλικῷ· νὰ συντρίβῃ ταῦτα ξηρά, ἕως οὗ ἐνωθῶσι καλῶς, εἶτα νὰ προσθέσῃ τὸ ὕδωρ, καὶ εἶτα ὀλίγα στάγματα θειϊκοῦ ὀξέος ἡραιωμένου, κατ' ὀλίγον ῥιπτόμενα ἕως οὗ γείνη ἡ διάλυσις, καὶ οὐχὶ περισσότερα, διότι ἐπέρχεται βλάβη.

Ὁφείλει ὁ ἱατρός μετὰ τὸ τέλος τῆς συνταγῆς νὰ σημειώσῃ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως εἰς ἐννοουμένην γλῶσσαν, ἅψ' οὐ συνάμα καὶ προφορικῶς εἶπῃ τοῦτο. Νὰ σημειώσῃ προσέτι ἂν τὸ ἱατρικὸν ᾖνε πρὸς ἐσωτερικὴν ἢ ἐξωτερικὴν χρῆσιν.

Ὅσας τὸ ἱατρικὸν ἔχει σπουδαίαν ἐνέργειαν, ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ σημειώσῃ ὑπὸ τὴν συνταγὴν τὸ σημεῖον M. ὅπερ σημαίνει μετὰ γράψον ἐκ τῆς συνταγῆς τὸν τρόπον τῆς χρήσεως ἐπὶ τοῦ ἱατρικοῦ. Λατινιστὶ γράφεται διὰ τοῦ T. Ὑπὸ ταῦτα γράφει τὴν χρονολογίαν καὶ ὑπογράφει. καὶ κατόπιν γράφει τὸ ὄνομα τοῦ πάσχοντος.

Ἡ συνταγὴ πρέπει νὰ γράφηται εὐαναγνώστως, καὶ νὰ ἀναγινώσκηται ἐπανειλημμένως παρὰ τοῦ γράφοντος πρὸς ἐπιδιόρθωσιν παροράματος.

Παρ' Ἑλληνιστὶ πρέπει εἶνε ἑλληνιστὶ νὰ γράφηται· ἢ λατινιστὶ κατὰ τὴν εὐκολίαν τῆς εὐκρινείας παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ.

Ἐν τῇ συνταγολογίᾳ τούτῳ αἱ συνταγαὶ γράφονται ἑλληνιστὶ καὶ ἐν παρενθέσει τὰ τῶν φαρμάκων ὀνόματα λατινιστὶ πρὸς περισσοτέραν εὐκρίνειαν. Ὁ ἱατρός δὲν πρέπει νὰ βιάζεται ἢ ἀλλαχού νὰ ἀποσπᾶται, ὅταν γρίψῃ συνταγὴν. Σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη ἤδη γράφονται αἱ συνταγαὶ ἐν τῇ λαλουμένῃ γλώσσῃ, μόνον ἐν Ἑλλάδι εἰσέτι ἀποφεύγουσι τὴν Ἑλληνιστὶ γραφὴν τῶν συνταγῶν. Οἱ πλείστοι γράφουσι Λατινιστὶ καὶ ἀτελῶς διὰ τὸ μὴ καλῶς εἰδέναι τὴν Λατινικὴν, τινὲς δὲ γράφουσι Γαλλιστὶ, ἄλλοι Ἰταλιστὶ, ὅπερ ἔτι μᾶλλον ἄτοπον.

Ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ ἐπισκέπτηται τὸ φαρμακεῖον, ἐνθα ἐκτελῶνται αἱ συνταγαὶ του, καὶ νὰ βεβαιώται ἰδίῳις ὁμῶσι περὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐν τῷ φαρμακείῳ φαρμάκων, ἂν ὑπάρχωσιν ὅλαι αἱ φαρμακευτικαὶ σκευασαί, ὅσας αὐτὸς μεταχειρίζεται εἰς τὰς συνταγὰς του, ἂν ἔχῃσι καλῶς καὶ μάλιστα τὰ ἐκχυλίσματα, ἐν οἷς ἰδίως τὰ δηλητηριώδη, ἂν ᾖσι πρόσφατα ἢ παλαιὰ, ὡσαύτως τοῖς ὕδατα, τὰ σερᾶπια, τὰ βάμματα, τὸ λαοῦδανον τοῦ Σίνδεναν, τὰ αἰθέρες, τὰ ἔλαια κλπ. διότι ἡ κακὴ ποιότης καὶ ἡ κακὴ διατήρησις τῶν φαρμακευτικῶν σκευασίων μεγάλως ἐπηρεάζει πρὸς ἀποτέλεσμα τῆς θεραπείας. Ὅλαι σχεδὸν αἱ φαρμακευτικαὶ σκευασαί διὰ τῆς πολυκαιρίας ἀλλοιοῦνται καὶ ἀποστεροῦνται πολλὰς ἰδιότητος αὐτῶν, τινὲς δὲ καὶ δηλητηριώδεις καθίστανται.

Ὁ ἱατρός ὀφείλει ν' ἀποφεύγῃ ὅσα φάρμακα ἀποστρέφεται ὁ ἀσθενὴς καὶ νὰ μεταχειρίζηται ἄλλα ἰσοδύναμα ἀποδεχόμενα παρὰ τοῦ ἀσθενοῦς. Πάντοτε νὰ προσπαθῇ ὅπως τὸ φάρμακον ἢ εὐάρεστον τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ὁσμὴν, καὶ μικρὰς ποσότητος καὶ εὐκόλου χρήσεως.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

Περὶ βράσεως χόρτων

(ῥαδικίων, σιναπίων, βρουβοβλασταρίων κλπ.)

Κατὰ πρῶτον καθίρουν τὰ χόρτα, ἀποχωρίζουν τὰ ἐξώφυλλα καὶ τὰ σκληρὰ μέρη, ἅπερ ῥίπτει· πλύνουν καλῶς καὶ τοποθετήσουν ἐντὸς καλὰ θοῦ ἕνα καλῶς στραγγίσωσιν· ἔχει ἑτοιμον πῦρ. Θὲς ἐν πληλύνῃ χύτρα ὕδωρ καθαρὸν, καὶ ἄφες νὰ ἀναβράσῃ· εἴτα ῥίψον τὰ χόρτα, τὰ ὁποῖα, ἵνα διατηρήσωσι τὸ πράσινον χρῶμα αὐτῶν, ἄφες νὰ βράσωσι, μὴ πωματίζων τὴν χύτραν, οὔτε προσθέτων ἄλας ἐν τῷ βράζειν· διότι ἂν πωματώσῃς τὴν χύτραν καὶ ῥίψῃς καὶ ἄλας, τὸ μὲν χρῶμα τῶν λαγάνων μεταβάλλεται εἰς κιτρινωπὸν ὡς ἂν ὦσι πεπαιωμένα· ἔχει ὅψιν τὴν ἀναλογίαν τῆς χύτρας, τῶν χόρτων καὶ τοῦ ὕδατος· διότι ἐὰν βράζωσι πεπυκνωμένα, ἦτοι πεπιεσμένα ἐντὸς τῆς χύτρας, μαραγγιάζουσι, γίνονται δύσπεπτα, παράγοντα πολλὰ ἀέρια καὶ ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγίειαν. Μετὰ τὴν βράσιν ἐξάγεις μέρος ἢ τὸ ὅλον, τοποθετεῖς εἰς λοπάδα ἀνευ ζωμοῦ, καὶ καρὺ-κευσον διὰ ἄλλατος, λεῖμονίου καὶ καλοῦ ἐλαίου.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Κατασκευὴ κατ' οἶκον τοῦ ποτοῦ Ἀνιζέττη.

Λάβε οἶνονπνεύματος	200 δρ.
ἐλαίου γλυκανίσου	8 στάγματα
ὕδατος ἀπεσταλλαγμένου	150 »
ζακχάρου καθαρᾶς	100 »

Ἐνωσον τὸ ὕδωρ μετὰ τῆς ζακχάρου ψυχρὰ, διάλυσον τὸ ἐλαιον εἰς τὸ οἶνπνευμα, ἔνωσον ἀμφοτέρω καὶ ἔχεις τὸ ποτόν.

Ἡ ἱατρικὴ ἐπιθεώρησις ἀναφέρει ὅτι ἐν τινι πόλει τῆς Σουηδίας νέα τις 23 ἐτῶν ἡλικίας τὸ 1883 ὑπέστη δρῦνεις πόνους ἐπὶ τοῦ γόνατος, ἐνθα ἐγένετο οἰδήμα μέλαν, ἐφ' οὗ ἀνέφανε ἡ μύτη βελόνης, τὴν ὁποίαν ὁ ἱατρός ἐξήγαγεν εὐκόλως. Κατόπιν ἐρεύνης γενομένης καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου σώματός της, εὐρέθησαν καὶ ἄλλα οἰδήματα ἐρυθρά, ἐπὶ τῶν βραχιόνων, τοῦ στήθους, τῆς κοιλίας, τῶν σκελῶν κλπ. ἐξ ὧν τῶν μερῶν τούτων, ἐξήχθησαν βελόναι 110· ὡμολόγησεν ἡ νέα αὕτη ὅτι κατέπιε 5 δέσμας βελονῶν, ἦτοι περὶ τὰς 150.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ 1822 καὶ ἐξ ἄλλης νεάνιδος, κυριευομένης

ὑπὸ μανίας πρὸς κατὰποσιν βελονῶν, ἐν ᾗ ἐνοσηλεύετο ἐν νοσοκομείῳ ὡς πάσχουσα ἐκ παραλυσίας τῶν βραχιόνων, ἐξήχθησαν ἐκ τοῦ δέρματος αὐτῆς πλέον τῶν 400 βελονῶν, τὰς ὁποίας κατέπιε κατὰ διαφόρους ἐποχάς.

Ἡ τέφρα (στάκτη), διδομένη ἀνάμικτος μετὰ τῶν τροφῶν ὑπὸ μετροῖν δόσιν εἰς τοὺς χοίρους, κατευνάζει τὸν πρὸς ὄχρυσιν ὀργασμὸν τούτου γινομένου, οἱ χοῖροι παχύνονται. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ χοίρου τὰ σπλάγχνα κατὰ πολλὰ ὁμοιάζουσι τοῖς τοῦ ἀνθρώπου σπλάγχνοις, ἄρα γε δὲν συμβαίνει τὸ ὁμοιον καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς τέφρας;

Τὰ τεχνητὰ ἄνθη βαφέντα ἐν διαλύσει νιτρικοῦ κοβαλτίου ἀποκτῶσι τὴν ιδιότητα, ὡς πολὺ ὑγρομετρικά, ἐν μὲν τῇ ὑγρασίᾳ νὰ γίνωνται κυανὰ, ἐν δὲ τῇ ξηρασίᾳ ἐρυθρά· διόπερ καλοῦνται ἄνθη ὑγρομετρικά.

Δύναται τις νὰ ἔχῃ ἐν τῷ θαλάμῳ τοιαῦτα ἄνθη γάρνιν καλῶ ἱσμοῦ καὶ ὑγρομέτρου.

Πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα ἐκ Λονδίνου συνδρομητὴν τοῦ «Φοίβου», ἂν ἡ αὐτοχειρία ἦν θεμιτὴ ἢ ὄχι, καὶ διατί; ἀπαντῶμεν τάδε:

Περὶ αὐτοχειρίας

Ἡ αὐτοχειρία εἶνε ἀθέμιτος πράξις εἰς τὰ φιλελεύθερα πολιτεύματα· διότι ὁ αὐτόχειρ καταστρέφει ἐκείνο, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἀλλὰ εἰς τὴν πατρίδα. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ πάλαι παρὰ τοῖς εὐεθέροις Ἑλλήσιν ὁ αὐτόχειρ καὶ μετὰ θάνατον ἐτιμωρεῖτο νόμῳ τοῦ Σόλωνος, ἀπεκόπτετο ἡ χεὶρ καὶ μακρὰν τοῦ πτώματος ἐθάπτετο. — Ἐν δὲ τῷ ἄδῃ ἡ ψυχὴ του ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἐτιμωρεῖτο· κατεδικάζετο ἐπὶ 100 ἔτη νὰ τρέχῃ ἀενάως χωρὶς νὰ εὐρίσκῃ τόπον ἀναπαύσεως. — Ἀλλὰ καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία, φρονούσα, ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνθρώπου, τιμωρεῖ τὸν αὐτόχειρα, ἀποκλείουσα αὐτὸν πάσης θρησκευτικῆς τελετῆς, καὶ τὸν θεωρεῖ ὡς ἀποστάτην. Μόνον εἰς τὰς αὐτοκρατορικὰς πολιτείας, ἐνθα ἡ ζωὴ τοῦ πολίτου ἀνήκει εἰς τὸ ἄτομον, τὸ δὲ ἄτομον εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δούλον τοῦτον νὰ καταστρέφῃ τὴν ζωὴν του

κατὰ θέλησιν· διὰ τοῦτο εἰς ἀπόλυτα κράτη καὶ δημόσια καταστήματα ἄλλοτε ἦσαν, ἐνθα ὁ βουλόμενος ἦτο ἐπιτετραμένος νὰ μεταβαίνει καὶ αὐτοχειριάζεται· ἐλέγοντο δὲ ταῦτα καταστήματα τῶν Συναποθαμείων. Τοιαῦτα ὑπῆρχον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Πτολεμικῶν, καὶ ἐν Βερολίῳ πρὸ αἰῶνος.

Ἡ αὐτοχειρία εἶνε πάθος ὑποχονδριακόν, εἰς τοῦτο ἀνάγεται τὸ σπλέεν τῶν Ἀγγλῶν.—Ἡ κρίσις δὲν γίνεται προσηκόντως κατὰ μίαν ἰδέαν, εἶνε δηλαδή μονομανία, ἐξ ἧς κυριεύεται ὁ αὐτόχειρ ἐξ ἀθυμίας, ἀρτίως καταλαμβάνουσιν μετὰ εἰδικῆς περισκέψεως πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καταστρέψαι ἑαυτόν.—Ἡ κρίσις ἀποχωρίζεται ἐκ τῆς σχέσεως τῶν πέριξ, τὸ νευρικόν σύστημα ἀναισθηθεῖ, καταπαύει τὸ αἶσθημα φιλίας, τὸ φίλτρον, τὸ θέλγητρον, δὲν ἀγαπᾷ, οὐδένα πονεῖ, πρὶς οὐδένα ἐνδιαφέρεται, τὰ πάντα ἀηδιάζει καὶ τὸ φρονεῖσαι ἑαυτὸν θεωρεῖ τὴν λήξιν· τῆς ἀηδείας του· εἰς τοσοῦτον βαθμὸν εἶνε ἡ ἀναισθησία του ὥστε καὶ κόπτων τὰς σάρκας πρὸς θάνατον δὲν αἰσθάνεται πόνους· εἰς θέλων διὰ μικρᾶς ψαλίδος νὰ κόψῃ τὸν λαιμόν του ἤρξατο ἀπαθῶς καὶ ἀπόνως νὰ προβαίνει κατ' ὀλίγον· ἔκοψεν ἐπὶ τέλους τὸν λάρυγγα, ἀλλ' ὁ θάνατος δὲν ἐπῆλθε, προβαίνει κατ' ὀλίγον ἕως οὗ ἔκοψε τὴν καρωτίδα καὶ ἐξ αἱμοραγίας ἀπέθηνεν.

Ἡ συγκέντρωσις τῆς σκέψεως πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἑαυτῶν καταστροφῆς, καὶ ἡ ἀποφυγὴ ἐκ πάσης αἰτίας δυναμένης νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ὀλεθρίαν ἀπόφασιν· ἐπιφέρουσι μεγάλην προφύλαξιν ὅπως μὴ αὐτηγνώσθῃ, ὁ Ἀριστοτέλης (πρ. XXX) λέγει περὶ τούτου τάδε·

«Οἱ διαφρόνεντο ἑαυτοὺς καταλαμβάνονται ἐξ ἀθυμίας,»

καὶ μὴ δὲν σὴ εἶον πο οὐσι πρότερον τῆς ἐκτελεῖν ἀποφάσεως.»

Ὁ τοσοῦτον ἀναισθητος, ἠθικῶς καὶ σωματικῶς καθιστάμενος μονομανῆς, εὐλογον εἶνε ὅπως ἀποστερητῇ τοῦ κοινωνικοῦ κύρους πᾶσα ἑαυτοῦ πρᾶξις. Ὅθεν τοῦ αὐτόχειρος οὔτε διαθήκη, οὔτε ἄλλη τις ἐντολὴ ἔχει κύρος, καὶ εὐλόγως ἡ Ἰταλικὴ πολιτεία ἀποκρούει τὸ κύρος τούτων.

Ὁ φόβος τῆς τιμωρίας τοῦ σώματος τοῦ αὐτοχειριασθέντος συντελεῖ πρὸς τὴν ἀποτροπὴν ἐκ τοῦ πάθους τούτου.

Ἀτυχῶς ὁ αὐτόχειρ δὲν περιφρονεῖται ἡδὴ ἢ πρὶν ἀποστεροῦσα τοῦτον ἐκκλησία πάσης ὀρησκευτικῆς ἀπολαύσεως ἥδη τὸν παραβλέπει, καὶ διὰ κιβδηλῶν ἱατρικῶν πιστοποιητικῶν παρέχει τούτῳ τὰ ὀρησκευτικά. Ἐκ τούτου καὶ ἐνθαρρύνονται πρὸς τὴν ὀλεθρίαν ταύτην πρᾶξιν οἱ πρὸς ταύτην διατεθειμένοι.

(Ἴδε διεξοδικώτερον Συνέκ. ἱατροδικαστικὴν Τ. Α'. σελ. 118.)